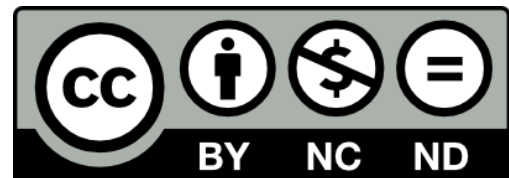

بهار ۱۳۹۴

برنامه درسی دوره درس‌هایی از هولوکاست

مدرس: محمدرضا نیکفر

اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می‌بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.

غیر تجاری - این مطلب برای استفاده‌های غیر تجاری می‌باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.

اشتراک - اگر می‌خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می‌توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز

E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با

E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.

هولوکاست، نماد نسل‌کشی نزوم فهم آن برای مقابله با تبعیض و نژادپرستی

دکتر محمدرضا نیکفر

نسل‌کشی (genocide)، وقتی موضوع کشتار یهودیان به دست عوامل رژیم ناسیونال‌سوسیالیست آلمان مطرح باشد، هولوکاست خوانده می‌شود. پس هولوکاست مورد معینی از نسل‌کشی است. این عنوان، که در لغت به معنای سوزاندن همگان است، اشاره به فاجعه‌ای بزرگ دارد، به فاجعه‌ای با پیشینه اما به لحاظ وسعت و شدت و انگیزش‌های آن بی‌پیشینه. این فاجعه کشتار شش میلیون یهودی به دست رژیم نژادپرست تمامیت‌گرای آلمان نازی به رهبری آدولف هیتلر است. کسان بسیار دیگری نیز همراه با یهودیان به قتل رسیدند: کمونیست‌ها و سوسیال‌دموکرات‌ها، کاتولیک‌های مخالف، کولی‌ها، همجنس‌گرایان، معلولان و آدمیانی از هر آن گروه که نازیها به دلیل سیاسی دشمن یا به دلیل نژادی پستشان می‌شمردند.

هولوکاست، نقطه عطفی در تاریخ معاصر است. در مقدمه اعلامیه جهانی حقوق بشر، آنجایی که گفته می‌شود « نادیده گرفتن و تحقیر حقوق بشر به اقدامات وحشیانه ای انجامیده که وجدان بشر را بر آشفته‌اند» در درجه اول به این فاجعه اشاره می‌شود. هولوکاست نماد هشدار شد، هشدار در این باره که تبعیض و نژادپرستی چه پیامدهایی می‌تواند داشته باشد. سیاست تبعیض‌آمیز که ابتدا با مرزکشی‌های ظاهرا ساده و گویا طبیعی آغاز می‌شود، می‌تواند در شرایطی به نسل‌کشی تبدیل شود، به کشتاری در ابعاد هولوکاست.

پس از هولوکاست جهان ما دیگر آنی نبود که بیشتر بود یا جلوه می‌کرد. جنگ وجود داشت و طبیعی می‌نمود. انواع تبعیض‌ها هم برقرار بودند. اما این خوش‌بینی وجود داشت که با پیشرفت تمدن، جهان انسانی بهتر و بهتر شود. اما تمدن چیست؟ یک مظهر تمدن نظم است. و هولوکاست نشان داد که "نظم" چگونه می‌تواند به کشتار نقشه‌مند و دقیق منجر شود. ملت "فرهیخته" آلمان، که غره به آموزش و فرهنگ و پیشرفت‌های علمی و فنی خود بود، دست به جنایاتی زد که در تاریخ بی‌نظیر هستند. چرا چنین شد؟ چرا آلمانی‌های با فرهنگ، انسان فرمانبر هیتلر و نظام کشتار او شدند، چرا مقاومت نکردند، چرا چشم وجدانشان کور شد؟ فلسفه دوران پس از جنگ جهانی دوم با پرسش‌هایی از این دست مواجه شد. فصل تازه‌ای در تاریخ اندیشه و هنر آغاز شد که همچنان گشوده مانده است، گشوده مانده است از جمله به این خاطر که جهان هنوز آلوده به تبعیض است و در آن نسل‌کشی یک پدیده شوم خیرساز است.

هدف دوره آموزشی‌ای که مؤسسه "توانا" در مورد هولوکاست برگزار می‌کند، فهم این فاجعه بزرگ است تا از طریق آن با تبعیض و نژادپرستی با حساسیت بیشتری مواجه شویم. اما آیا می‌توان این فاجعه را فهمید؟ شاید همواره چیزهایی نافهمیدنی باقی بمانند. به هر حال این واقعیتی است که یک انسان باوجدان هر چه تلاش کند، نمی‌تواند رفتار یک جلا در اردوگاه مرگ نازی‌ها را بفهمد، اگر منظور از فهمیدن امکان گذاشتن خود به جای دیگری باشد. اما می‌توانیم زمینه‌ها را بفهمیم و نیز به این درک هشدار دهنده برسیم که یک انسان کاملا عادی هم ممکن است در شرایطی به جلا در تبدیل شود. در این دوره آموزشی ما با تاریخ خشونت و نژادپرستی و به طور مشخص آنچه در آلمان رخ داد، آشنا می‌شویم، اما رویکرد ما صرفا کسب اطلاعات تاریخی نیست. ما بیشتر از منظر فلسفه سیاسی به موضوع می‌نگریم و همچنان که گفتیم هدفمان فهمیدن است، که چیزی است متفاوت از کسب مجموعه‌ای از اطلاعات.

چرا باید به موضوع هولوکاست پرداخت و این موضوع چه سویی‌هایی دارد؟ در جلسه نخست با این پرسش درگیر می‌شویم. خط سیر ما در کل جلسات با تمرکز بر روی موضوع "تبعیض" تعیین می‌شود. تاریخ تبعیض را از دیرباز تا کنون پی می‌گیریم و درمی‌نگریم که در عصر جدید تبعیض چه شکل‌هایی به خود می‌گیرد. در بررسی مشخص هولوکاست، در مورد یهودستیزی و زمینه‌های آن بحث می‌کنیم، به تشریح نظام و ایدئولوژی نازی‌ها می‌پردازیم و می‌بینیم که چه مکانیسمی منجر به "راه حل نهایی" شد که منظور از آن کشتار همگانی یهودیان است.

بخش‌های پایانی این دوره آموزشی به درسهایی اختصاص دارد که می‌توانیم از بررسی تاریخ هولوکاست بگیریم. در اینجا ما به موضوع ضرورت عدالت و رواداری می‌پردازیم.

حکومت ایران در دوره احمدی‌نژاد آشکارا با طرفداران نازیسم همصدا شد و به انکار هولوکاست پرداخت. ما از آنجایی که همچنان محافل حکومتی این دیدگاه را تبلیغ می‌کنند، در قسمت‌های پایانی دوره به موضوع انکار نیز خواهیم پرداخت. مقاله زیر در زمانی نوشته شده است که محمود احمدی‌نژاد تازه موضوع انکار هولوکاست را در جایگاه یک ایدئولوژیک جمهوری اسلام نشان داده بود:

دو جنبه انکار هولوکاست

این مقاله حکم درآمدی بر این دوره را دارد. برای هر جلسه متن‌هایی در نظر گرفته شده که انتظار می‌رود مطالعه آنها باعث آمادگی بیشتر برای اندیشه بر مباحث و شرکت در آنها شود. همه متن‌هایی که پیشنهاد می‌شود، در شبکه اینترنت موجود هستند. به اکثر آنها می‌توانید از طریق کتابخانه توانا دست بیابید.

کلاس ما به صورت تعاملی برگزار می‌شود. در ورود به یک مبحث و یا در هنگام جمع‌بست آن، نکته‌ای کلیدی در رابطه با آن به صورت پرسش مطرح می‌شود که دانشجویان درباره آن بحث می‌کنند.

علاوه بر این در هر جلسه موضوعی به عنوان موضوع انشا پیشنهاد می‌شود. از شرکت‌کنندگان خواسته می‌شود در مورد آن فکر و احیاناً تحقیق کنند و مقاله‌ی کوتاهی بنویسند (حداکثر دو صفحه، حدود ۶۰۰ کلمه).

موضوع‌ها

کل مبحث شامل هشت جلسه است، به شرح زیر

۱. هولوکاست. چرا به این مسئله می‌پردازیم؟
۲. فقدان رواداری. ستیز با "دیگری" در طول تاریخ
۳. عصر جدید و ستیز با "دیگری"
۴. فاشیسم و رایش سوم
۵. هولوکاست، زمینه‌ها
۶. هولوکاست، سیر فاجعه
۷. درس‌ها و بحث‌ها - ۱
۸. درس‌ها و بحث‌ها - ۲

جلسه یکم

هولوکاست. چرا به این مسئله می‌پردازیم؟

موضوع این دوره آموزشی "هولوکاست" است.

در جلسه نخست می‌خواهیم به این مسئله بپردازیم که چرا باید به این مسئله بپردازیم؛ چرا مهم است که درباره هولوکاست بدانیم، درباره آن بحث کنیم و نسبت به آنچه درباره آن گفته و نوشته می‌شود، حساس باشیم.

ابتدا توضیح مختصری می‌دهیم در این باره که هولوکاست اساسا به چه معناست، و سپس درمی‌نگریم که وقتی درباره هولوکاست بحث می‌کنیم، داریم درباره چه چیزی بحث می‌کنیم. در ادامه به سویه‌های مختلف موضوع هولوکاست توجه می‌کنیم و اینکه از چه زوایایی درباره این موضوع تحقیق و بحث می‌شود. سپس می‌پردازیم به این که در جهان بحث هولوکاست چه سیر و سرنوشتی داشته است. در ادامه درمی‌نگریم که در ایران درباره هولوکاست چه گفته و نوشته‌اند. در پایان بر روی پرسش اصلی متمرکز می‌شویم: چرا هولوکاست؟ چرا این بحث مهم است؟

ما شهروند این جهان هستیم، حادثه مهمی در این جهان رخ داده در فاصله زمانی‌ای با ما در حدود عمر یک انسان، و جهان پس از آن دیگر آنی نیست که بود. پس باید بدانیم این حادثه چه بوده است.

هولوکاست گونه‌ای نسل‌کشی است. نسل‌کشی مدام در جریان است و خطری است که در کمین نشسته و هر آن ممکن است اینجا و آنجا بروز کند، از جمله در میان خودمان. پس باید درباره مکانیسم‌های آن فکر کنیم و درس بگیریم. هولوکاست مورد مهمی برای درس‌گیری است.

هولوکاست یک فاجعه در میان فجایع دیگر نیست، بلکه بی‌نظیر است: هم به لحاظ ابعاد و دامنه آن، هم به دلیل روند بروز آن: هولوکاست یک نسل‌کشی به شدت بابرنامه، حساب‌شده و فنی و صنعتی است و اندیشه بر آن اندیشه بر خطری است که در عقلانیت بوروکراتیک و تکنولوژیک نهفته است، خطر اینکه چنین عقلانیتی از کنترل اخلاق و خرد انتقادی خارج شود و فاجعه بیافریند.

فاجعه هولوکاست تأثیر فکری و عاطفی عمیقی به جا گذاشت. فلسفه و هنر معاصر از آن تأثیر عمیقی گرفتند. ما برای درک جریان‌های فکری و فرهنگی معاصر بایستی هولوکاست را بشناسیم.

- موضوع انشا:

شما در مورد هولوکاست چه فکر می‌کنید؟ چرا تصمیم گرفته‌اید در یک دوره آموزشی درباره هولوکاست شرکت کنید؟ چرا مطالعه و بحث درباره هولوکاست را مهم می‌دانید؟

- برای مطالعه:

[میشائیل ویلد: جنگ و هولوکاست](#)

(این کتاب، که به وسیله مؤسسه توانا ترجمه شده، حاوی اطلاعاتی پایه‌ای درباره آلمان نازی، نظام هیتلری، هولوکاست و جنگ جهانی دوم است. برای آشنایی بیشتر با این کتاب رجوع کنید به [این مقاله](#).)

همچنین این ویدئو را ببینید:

[به سوی نسل‌کشی نازی‌ها](#)

جلسه دوم

فقدان رواداری. ستیز با "دیگری" در طول تاریخ

هولوکاست، هشدار نسبت به یک خطر است؛ خطر اینکه در صورت روادار نبودن، ستیز با آنکه "دیگری" است به چه فجایعی ممکن است راه برد.

در ابتدای جلسه به این موضوع می‌پردازیم که رواداری (tolerance) یعنی چه. اکنون برای یک انسان آگاه آزادی‌خواه عصر ما رواداری یک فضیلت به شمار می‌رود، هنجاری که پذیرش آن و تعهد به آن بدیهی و بایسته می‌نماید. اما آیا همواره چنین بوده است؟

بحث خود را از گروه‌های انسانی نخستین آغاز می‌کنیم: آیا آنها همواره در حال ستیز با یکدیگر بوده‌اند؟ تفاوت‌گذاری "ما-آنها" چگونه شکل گرفت و چگونه تثبیت شد؟ نقش دین در این تفاوت‌گذاری چه بوده است؟ تفاوت‌گذاری‌ها در طول تاریخ چه انواعی داشته‌اند؟

در این جلسه بر روی این نکته متمرکز می‌شویم که چگونه تفاوت‌گذاری ما-آنها به صورت تفاوت‌گذاری خیر-شر درمی‌آید.

با اینکه در عصر جدید زمینه و مکانیسم تفاوت‌گذاری فرق می‌کند، اما در این دوران تفاوت‌گذاری‌های باستانی این امکان را می‌یابند که دگر دیسیده شده و در قالب تفاوت‌گذاری‌های مدرن به حیات خود ادامه دهند. به این موضوع در جلسه سوم بیشتر خواهیم پرداخت و نیز در جلسات بعدی در بحث بر سر یهودستیزی در آلمان و اینکه چگونه میراثدار یهودستیزی قرون وسطایی می‌شود.

• موضوعی برای انشا:

منطقه ما منطقه جنگ و ستیز است. در این منطقه چه تفاوت‌گذاری‌ها برانگیزاننده خون‌ریزی هستند؟

• برای مطالعه:

عبدی کلانتری: [نقد خشونت دینی](#)

محمد رضا نیکفر: [خشونت دینی و خشونت سکولار](#)

جلسه سوم

عصر جدید و ستیز با "دیگری"

فضای دنیای کهن را با یادآوری مباحث جلسه قبل می‌توانیم چنین ترسیم کنیم: در جهانی پر از خدایان نیک و بد، پر از روح‌های نیاکان، لشکرکشی‌ها تبدیل به لشکرکشی‌های خدایان و ارواح نیز می‌شود. خدایان و ارواح نیک، حامی قدرت مستقر می‌شوند. قدرت مشروعیت می‌یابد. فقط حاکمان خوب نیستند، تو هم خوبی که برده و رعیت یک ارباب خوب هستی و آنکه تابع یک ارباب بد است، بدسرشت است و تو حق داری او را بکشی!

در عصر جدید، به تدریج در تفاوت‌گذاری میان گروه‌های انسانی، ملیت و نژاد نقش اصلی را ایفا می‌کنند. ملت و نژاد خودی میراثدار همه آن صفات‌های نیکی می‌شود که در دوران پیشین به امت الاهی نسبت داده می‌شد.

اریک هابساوم، مورخ بزرگ انگلیسی، در آغاز کتابی که در مورد ملت و ملت‌باوری نوشته: E. J. Hobsbawm:

Nations and Nationalism Since 1780, Cambridge University Press 1992

می‌گوید تصور کنید که زندگی انسانی بر روی کره زمین پس از یک جنگ جهانی هسته‌ای پایان یابد و پس از چندی موجوداتی هوشمند از سیاره‌ای دوردست به زمین بیایند و بتوانند متن‌هایی را که از انسان‌ها به جا مانده‌اند بررسی کنند تا به علل زوال زندگی انسانی پی ببرند. هابساوم می‌پرسد آنان به ویژه روی چه مفهومی متمرکز خواهند شد؟ و خود پاسخ می‌گوید: "ملت"! ملت‌باوری (ناسیونالیسم) افراطی انگیزه جنگ نابودکننده بشریت بوده است.

"ملت" چگونه سر بر آورد؟ این مفهوم چگونه شکل‌دهنده به جهان ما شد، جهان تقسیم شده میان ملت‌ها؟

در جلسه سوم به ملت و ملت‌باوری (ناسیونالیسم) می‌پردازیم و به عنوان مثال به ویژه به ایتالیا و آلمان نظر می‌دوزیم. همچنان نگاه می‌کنیم که مفهوم مدرن "نژاد" (race) چگونه شکل گرفت.

- موضوعی برای انشا:
بسیاری از ایرانیان مفتخر هستند که از نژاد "آریایی" هستند؟ این صفت "آریایی" از کجا آمده است؟ آیا افتخار به نژاد "آریایی" همواره در میان ایرانیان وجود داشته؟
- برای مطالعه:

ملی‌گرایی

تاریخ آلمان:

- تاریخ آلمان از نخستین ساکنان تا جنگ جهانی اول
- تاریخ آلمان از جنگ جهانی اول تا جنگ جهانی دوم
- از پایان جنگ جهانی دوم تا دموکراسی برلینی
- تاریخ آلمان (ویکی‌پدیای فارسی)

تاریخ ایتالیا

دونالد بلاکسپایم، راه حل نهایی: یک نسل‌کشی

(این کتاب با شرح تاریخ تبعیض و خشونت در اروپا زمینه‌کشتار یهودیان در رایش سوم را به تفصیل تشریح می‌کند)

نژادپرستی

جلسه چهارم

فاشیسم و رایش سوم

فاشیسم، نازیسم، رایش سوم ... معنای این اصطلاحات چیست؟
در این جلسه در ادامه جلسه پیش چگونگی شکل‌گیری ناسیونالیسم آلمانی و ایتالیایی و تبدیل آنها به یک ملت‌باوری ستیزه‌جو را بررسی می‌کنیم.
نگاه می‌کنیم که چگونه پس از جنگ جهانی اول جریان فاشیسم سر برآورد. برای آشنایی با این جریان نوشته‌ای از موسولینی را بررسی می‌کنیم.

Mussolini, Doctrine of Fascism (1932)

در ادامه به نازیسم می‌پردازیم، به عنوان فاشیسم نوع آلمانی.
آیا درست است بگوییم: فاشیسم ایتالیایی، فاشیسم آلمانی و...؟
آیا یک جریان بنیادی وجود دارد با شکل‌های مختلفی در کشورهای مختلف؟
اصولاً فاشیسم (و نازیسم) را چگونه باید تبیین کرد؟
به این پرسش نمی‌توانیم به تفصیل بپردازیم، چرا که وارد مبحث تئوری‌های فاشیسم می‌شویم که بسیار گسترده است. ما فقط می‌توانیم به چند تئوری اشاره کنیم و بگوییم که اختلاف نظرها بر سر چیست.

- موضوعی برای انشا:
آیا می‌دانید که ایران هم دارای یک حزب طرفدار نازیسم بوده است؟ در این مورد تحقیق کنید.

• برای مطالعه:

میشائیل ویلد: جنگ و هولوکاست

آن گرنبرگ، هولوکاست: فاجعه‌ای فراموش‌نشده

(این کتاب حاوی اطلاعات عمومی مقدماتی درباره آلمان نازی و هولوکاست است)

دایرة المعارف هولوکاست

مجموعه‌ای از اطلاعات، از جمله درباره آلمان نازی، گردآوری شده توسط

Holocaust Memorial Museum, Washington, DC

مصاحبه‌ای با هیتلر در سال ۱۹۲۳، زمانی که هنوز چندان مطرح نبود، توسط George Sylvester Viereck

اصل انگلیسی

ترجمه فارسی

جلسه پنجم

هولوکاست، زمینه‌ها

بحث خود را با توضیح زمینه‌های سامی‌ستیزی در اروپا و آلمان آغاز می‌کنیم. سپس بررسی می‌کنیم که نازی‌ها پس از قدرت‌گیری چگونه گام به گام به سوی "حل نهایی" آنچه که برای آنان "مسئله یهودیان" بود حرکت کردند. منظور از "حل نهایی" مسئله از میان بردن موضوع آن یعنی کشتار همه یهودیان بود. توجه ما در این جلسه به دلیل کمبود وقت بر روی جزئیات حوادث تاریخی نیست. ما پویش تبعیض را دنبال می‌کنیم، و آن مکانیسمی را توضیح می‌دهیم که دید تحقیرآمیز ظاهراً ساده‌خانواده "مولر" به خانواده همسایه‌شان، "رُزن‌باخ"، در شرایطی به یک تقابل مرگ‌آور منجر می‌شود: خانواده "مولر" ها نازی می‌شوند و با شادی و شغف نگاه می‌کنند که چگونه گشتاپو "رزن‌باخ" ها را از خانه‌شان خارج کرده و به جایی نامعلوم می‌فرستند. اکثر "مولر" ها آدم‌هایی عادی بودند، سادیسست نبودند، با فرهنگ و مؤدب بودند، اما یا آدمکش از کار درآمدند یا با آدمکشان همدستی کردند. چرا چنین می‌شود؟

• موضوعی برای انشا:

در ایران تبعیض قومی و دینی چه شکل‌ها و نمودهایی دارند؟ آیا ما هم با پدیده نژادپرستی مواجه هستیم؟

• برای مطالعه:

گرگوری ه. استانتن: ده مرحله نسل‌کشی

فیلیپ بورن: هیتلر و یهودیان

جلسه ششم

هولوکاست، سیر فاجعه

در این جلسه بر روی این مسئله متمرکز می‌شویم که چرا هولوکاست رخدادی ویژه است. توجه کنید که یک رژیم مقتدر که درگیر یک جنگ جهانی شده است، بخشی از نیروی انسانی و تدارکاتی خود را با دقت و وسواس تمام صرف آن می‌کند که عده‌ای افراد بی‌پناه را که هیچ‌گونه سرکشی قابل توجهی نداشتند، جمع‌آوری کرده و بکشد. کار رژیم نازی غیرعقلانی به نظر می‌رسد، اما این کار را با عقل و تدبیر تمام به انجام می‌رساند. عقل در خدمت جنون قرار می‌گیرد. چرا چنین می‌شود؟ چگونه چنین می‌شود؟

ما توجه خواهیم کرد به نظم اردوگاه‌های مرگ. در آنها مدیریت و دقت و صنعت‌گری آلمانی تبلوری تام و تمام دارد. می‌بینیم که بوروکراسی و تکنیک، این مظاهر تجدد، وقتی مهار نشوند، چگونه ممکن است فاجعه بیافرینند، آن هم

مخوفتر از همه فجایع طول تاریخ. این خطر همواره وجود دارد، و توجه به پدیده هولوکاست از جمله برای حساس شدن نسبت به این خطر است:

- موضوعی برای انشا:
گفتیم که نمونه هولوکاست نشان می‌دهد که چگونه نظم و مدیریت و تکنیک مدرن ممکن است در خدمت جنایت قرار گیرد. آیا آنها را می‌توان مهار کرد؟ اگر آری چگونه؟

• برای مطالعه:

سه کتاب برای نزدیک شدن به درکی محسوس از هولوکاست:

- [آنا فرانک: خاطرات یک دختر جوان](#)
- [پریمو لوی: آیا این یک انسان است؟](#)
- [شلومو و نتسیا، زوندرا کماندو؛ در جهنم اتاق‌های گاز](#)
سیما راستین: [قتل عام در پوشش مرگ ملایم و بی‌درد](#)

جلسه هفتم

درس‌ها و بحث‌ها - ۱

دو جلسه آخر ما به درس‌ها و بحث‌ها در مورد هولوکاست اختصاص دارد. در جلسه هفتم به نمونه‌هایی از بحث‌های برانگیخته بر سر فاجعه هولوکاست اشاره می‌کنیم. برای اینکه با جنبه پرننگی از بحث‌ها و اختلاف نظرها در تفسیر هولوکاست آشنا شویم به دو جامعه‌شناس برجسته رجوع می‌کنیم: نوربرت الیاس و زیگمونت باومن.

[نوربرت الیاس](#)، جامعه‌شناس آلمانی‌ای که به تجدد و پیشرفت بشری با خوش‌بینی می‌نگرد و پیش از روی کار آمدن نازی‌ها پیش‌بینی‌اش این بوده که از خشونت در جوامع بشری کاسته خواهد شد، هولوکاست را با بیماری اجتماعی و فرهنگی آلمان توضیح می‌دهد. [زیگمونت باومن](#)، جامعه‌شناس لهستانی-انگلیسی، در مقابل مشکل را در مدرنیته می‌بیند و معتقد است در اصل این تجدد است که اسباب کار نازی‌ها را فراهم آورده.

ما در این جلسه دوباره به موضوع رواداری و شخصیت روادار هم برمی‌گردیم و در برابر، به بررسی شخصیت اقتدارگرا (تابع اتوریته) می‌پردازیم. توجه به این موضوع را اندیشمندانی برانگیخته‌اند که معتقدند اقتدارگرایی در فرهنگ و تربیت آلمانی نقشی مهم در بروز فاجعه هولوکاست ایفا کرده است.

• موضوع انشا:

شخصیت شکنجه‌گران را چگونه توضیح می‌دهید؟ آیا توجه به شخصیت فردی آنان برای توضیح اعمالشان کافی است یا باید به ایدئولوژی و دستگاهی هم توجه کرد که انسان‌ها را سادیست بار می‌آورد یا به سادیسم افرادی خاص اجازه بروز می‌دهد؟

• برای مطالعه:

- [آزمایش میلگرم](#)
- [آزمایش زندان استنفورد](#)

جلسه هشتم

درس‌ها و بحث‌ها - ۲

در جلسه آخر به موضوع انکار هولوکاست می‌پردازیم و به ویژه درمی‌نگریم به تبلیغاتی که حکومت ایران در این باره در دوره محمود احمدی‌نژاد به راه انداخت. در این قسمت در مورد [دو جنبه انکار هولوکاست](#) بحث خواهیم کرد. در ادامه جلسه به بررسی نکاتی که به نظر شما مهم می‌رسند، خواهیم پرداخت. به این منظور از شما خواهیم خواست در فاصله میان دو جلسه هفتم و هشتم، پرسش‌هایی را که دارید و نکاتی را که فکر می‌کنید لازم است بیشتر درباره آنها بحث کنیم، در میان بگذارید.

در پایان جلسه، تلاش می‌کنیم به یک جمع‌بندی برسیم.

• موضوعی برای انشا:

خود شما از بحث‌هایی که کردیم، به چه جمع‌بندی‌ای رسیده‌اید؟ اندیشه و مطالعه بیشتر بر روی چه نکاتی را مهم می‌دانید؟

• برای مطالعه:

[انکار هولوکاست چیست؟](#)

[انکار هولوکاست در ایران](#)

[دو جنبه انکار هولوکاست](#)

برای مطالعه

۱

چند سند:

- [اعلامیه جهانی حقوق بشر](#)
- کنوانسیون بین المللی رفع هرگونه تبعیض نژادی
- میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
- میثاق بین المللی حقوق اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی
- کنوانسیون منع شکنجه

به ترجمه فارسی این سندها می‌توانید دست بیابید از طریق [سایت سازمان ملل به زبان فارسی](#) یا "[کتابخانه حقوق بشر و دموکراسی](#)"

۲

مقاله و کتاب:

[میشائیل ویلد: جنگ و هولوکاست](#)

(این کتاب، که به وسیله مؤسسه توانا ترجمه شده، حاوی اطلاعاتی پایه‌ای درباره آلمان نازی، نظام هیتلری، هولوکاست و جنگ جهانی دوم است. برای بیشتر با این کتاب رجوع کنید به [این مقاله](#).)

[عبدی کلانتری: نقد خشونت دینی](#)

[محمدرضا نیکفر: خشونت دینی و خشونت سکولار](#)

[ملی‌گرایی](#)

[تاریخ آلمان:](#)

- [تاریخ آلمان از نخستین ساکنان تا جنگ جهانی اول](#)
- [تاریخ آلمان از جنگ جهانی اول تا جنگ جهانی دوم](#)
- [از پایان جنگ جهانی دوم تا دموکراسی برلینی](#)
- [تاریخ آلمان \(ویکی‌پدیای فارسی\)](#)

[تاریخ ایتالیا](#)

[دونالد بلاکسهایم، راه حل نهایی: یک نسل‌کشی](#)

(این کتاب با شرح تاریخ تبعیض و خشونت در اروپا زمینه‌کشتار یهودیان در رایش سوم را به تفصیل تشریح می‌کند)

[نژادپرستی](#)

[میشائیل ویلد: جنگ و هولوکاست](#)

[آن گرنبرگ، هولوکاست: فاجعه‌ای فراموش‌نشده](#)

(این کتاب حاوی اطلاعات عمومی مقدماتی درباره آلمان نازی و هولوکاست است)

[دایرة المعارف هولوکاست](#)

مجموعه‌ای از اطلاعات، از جمله درباره آلمان نازی، گردآوری شده توسط

[Holocaust Memorial Museum, Washington, DC](#)

مصاحبه‌ای با هیتلر در سال ۱۹۲۳، زمانی که هنوز چندان مطرح نبود، توسط [George Sylvester Viereck](#)

[اصل انگلیسی](#)

[ترجمه فارسی](#)

[گرگوری ه. استانتن: ده مرحله نسل‌کشی](#)

[فیلیپ بورن: هیتلر و یهودیان](#)

[آنا فرانک: خاطرات یک دختر جوان](#)

[پریمو لوی: آیا این یک انسان است؟](#)

[شلومو ومنتسیا، زوندرا کماندو؛ در جهنم اتاق‌های گاز](#)

[قتل عام در پوشش مرگ ملایم و بی‌درد](#)

[آزمایش میلگرم](#)

[آزمایش زندان استنفورد](#)

[انکار هولوکاست چیست؟](#)

[انکار هولوکاست در ایران](#)

[دو جنبه انکار هولوکاست](#)